



Archeologienota
Gent Redersplein
Verkaveling
Deel 2: Programma
van Maatregelen

Inhoud

1	Administratieve gegevens	1
2	Gemotiveerd advies	2
3	Programma van maatregelen voor een archeologische opgraving	4
3.1	<i>Administratieve gegevens</i>	4
3.2	<i>Afbakening advieszone</i>	4
3.3	<i>Wetenschappelijke doelstelling en onderzoeksvragen</i>	6
3.3.1	Wetenschappelijke doelstelling	6
3.3.2	Onderzoeksvragen	6
3.4	<i>Onderzoeksstrategie, -methode en -technieken</i>	7
	Onderzoeksstrategie en -methode	7
	Natuurwetenschappelijk onderzoek	10
	Randvoorwaarden	10
3.5	<i>Technische kaders opgraving</i>	11
	Raming veldwerk en uitwerking	11
	Personeelseisen	11
3.6	<i>Deponeren van het archeologisch ensemble</i>	13
3.7	<i>Beoordelingscriteria onderzoeksdoelstellingen</i>	13
4	Lijsten	14
4.1	<i>Plannenlijst</i>	14

1 Administratieve gegevens

Algemeen

Naam site	Gent, Redersplein
Ligging	Redersplein, deelgemeente Gent, gemeente Gent, provincie Oost-Vlaanderen
Kadaster	Gent, Afdeling 1, Sectie A, Percelen: 3581D, 3576S en 3576T en openbaardomein
Projectnummer BAAC Vlaanderen	2025-0391
Reeds uitgevoerd vooronderzoek	Bureauonderzoek (2018B135) Proefsleuven/proefputtenonderzoek (2019D162)
Bewaarplaats archief	De Zwarte Doos Gent

Plangebied

Oppervlakte plangebied	5600m ²
Oppervlakte advieszone	3820m ²
Kartering gewestplan	Woongebied

Alle in dit document gebruikte plannen zijn afkomstig uit de catalogus van Geopunt Vlaanderen¹, tenzij anders vermeld.

¹ GEOPUNT VLAANDEREN 2023 – administratief, historisch, orthofotografisch

Advies	Oppervlak / aantal	Tijdstip	Voorwaarde
Opgraving	3820m ²	Na archeologienota verkrijgen omgevingsvergunning	aktename en van de /

2 Gemotiveerd advies

In kader van een omgevingsvergunningsaanvraag voor het verkavelen van gronden werd door BAAC Vlaanderen bvba een archeologienota opgemaakt voor een plangebied aan het Redersplein te Gent. Binnen de archeologienota werd een bureauonderzoek en een proefputten/proefsleuven onderzoek uitgevoerd. De resultaten van beide vooronderzoeken werden in Deel 1 van deze archeologienota (Verslag van Resultaten) neergeschreven. Na afronding van de vooronderzoeken kon worden geconcludeerd dat het voor een groot deel van het plangebied noodzakelijk is een verder archeologisch onderzoek uit te laten voeren. Het gemotiveerd advies voor deze opgraving is gebaseerd op het Verslag van Resultaten van het vooronderzoek 'Gent Redersplein'. De vaststellingen over de aanwezigheid van archeologische sites en hun aard werden geconfronteerd met de door de initiatiefnemer voorgenomen bodemingrepen. Op basis van deze confrontatie motiveert het advies of er maatregelen nodig zijn, welke deze zijn, en wat hun uitvoeringswijze is.

Na dit uitvoerige vooronderzoek (bureauonderzoek en proefputten/proefsleuvenonderzoek) kon het vermoeden bevestigd worden dat zich daadwerkelijk één of meerdere archeologische vindplaatsen bevinden binnen het plangebied en waaraan een hoge archeologische verwachting en een hoog kennispotentieel aan kan worden toebedeeld. Enerzijds werden verschillende sporen van laatmiddeleeuwse aanwezigheid en postmiddeleeuwse bebouwing aangetroffen, anderzijds werd een brede gracht 'ontdekt' die vermoedelijk een militaire oorsprong heeft en in de late 17^{de} of begin 18^{de} eeuw te dateren valt. Bovendien is de kenniswinst voor dit alles heel groot, aangezien voor deze regio van Gent, namelijk de middeleeuwse wijk Meulestede, weinig tot niets archeologisch is gekend.

De bodemversturende verkavelingsplannen werden tegenover de specifieke archeologische verwachting getoetst, waarbij de noodzaak voor een verder archeologisch onderzoek noodzakelijk wordt geacht. Aangezien er sprake is van een verkavelingsdossier wordt uitgegaan van een totaalverstoring van het terrein wat een directe bedreiging betekent voor het potentieel aanwezig archeologisch erfgoed. Het veldonderzoek heeft aangetoond dat er binnen het ganse plangebied sprake is van een puinpakket dat te relateren is aan de sloopwerkzaamheden van 1975. De bovenste meter van het ganse plangebied is danig verstoord en bevat geen relevante sporen meer.

Volgens de Code van Goede Praktijk paragraaf 5.2 dient na elke fase van het vooronderzoek (bureauonderzoek en proefputtenonderzoek in deze) te worden afgewogen of verder archeologisch vooronderzoek noodzakelijk is. Hiervoor kan de beslissingsboom geraadpleegd worden (zie Verslag van Resultaten).

Voldoende info over de aanwezigheid van een archeologische site? Ja

Site aanwezig? Ja

Voldoende info over het kennispotentieel? Ja

Potentieel op kennisvermeerdering? Ja

Behoud in situ mogelijk? Neen.

Voldoende info voor Plan van Aanpak opgraving? Ja

Conclusie: einde van het vooronderzoek

Resultaat: PvM met opgraving.

3 Programma van maatregelen voor een archeologische opgraving

3.1 Administratieve gegevens

Naam site:	Gent, Redersplein
Ligging:	Redersplein, deelgemeente Gent, gemeente Gent, provincie Oost-Vlaanderen
Kadaster:	Gent, Afdeling 1, Sectie A, Percelen: 3581D, 3576S en 3576T en openbaardomein
Lambertcoördinaten (EPSG:31370):	Noordwest: x: 105069.63 ; y: 197739.08 Noordoost: x: 105135.44 ; y: 197733.05 Zuidwest: x: 105042.86 ; y: 197675.81 Zuidoost: x: 105130.11 ; y: 197659.94
Uitvoerder:	BAAC Vlaanderen bvba, Hendekenstraat 49, 9968 Assenede
Projectnummer BAAC:	2018-0388
Projectcode Agentschap:	Bureauonderzoek 2018B135 Proefputten-/proefsleuvenonderzoek 2019D162
Erkend archeoloog:	Robrecht Vanoverbeke (OE/ERK/Archeoloog/2015/00022)
Oppervlakte Plangebied:	ca. 5.600m ²
Oppervlakte Advieszone:	ca. 3.820 m ²

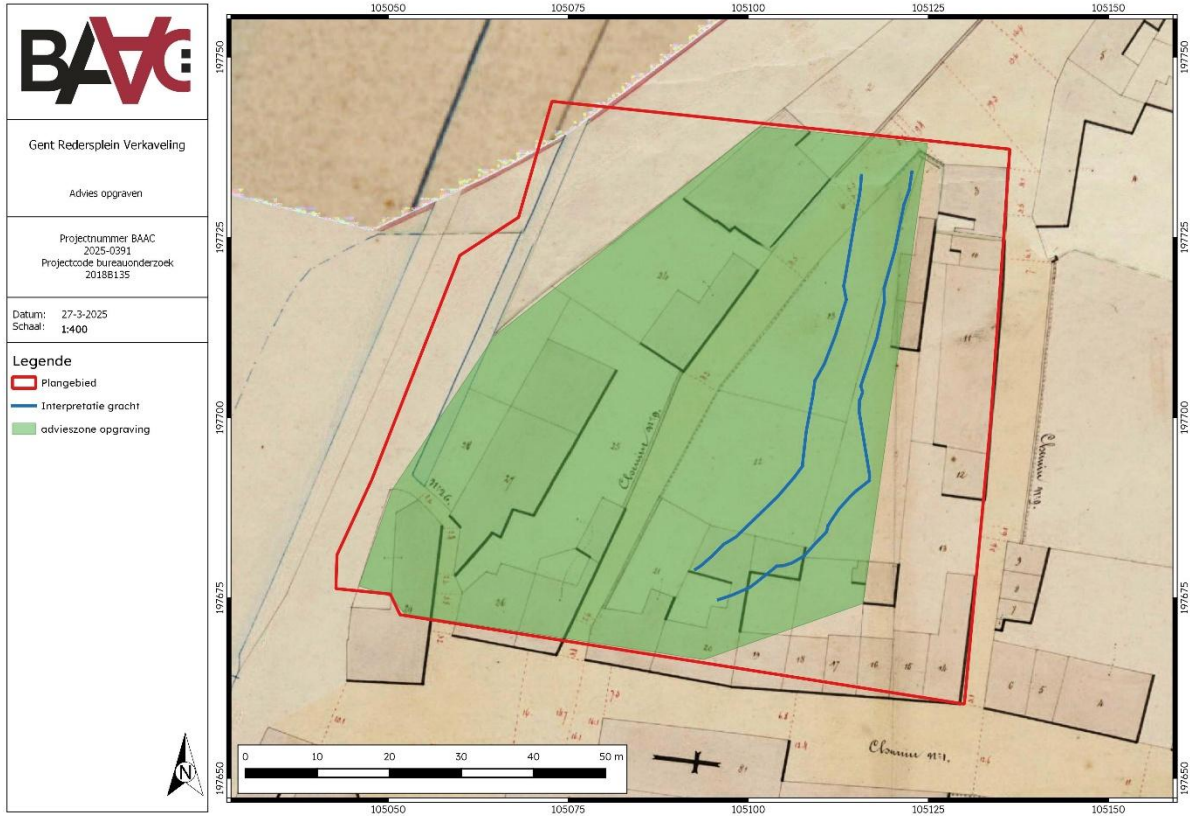
3.2 Afbakening advieszone

Aangezien het om een verkavelingsdossier gaat is het niet meer relevant om naar de verschillende bouwingrepen te kijken zoals in de eerdere archeologienota. De toekomstige verstoring moet als totaal worden gezien.

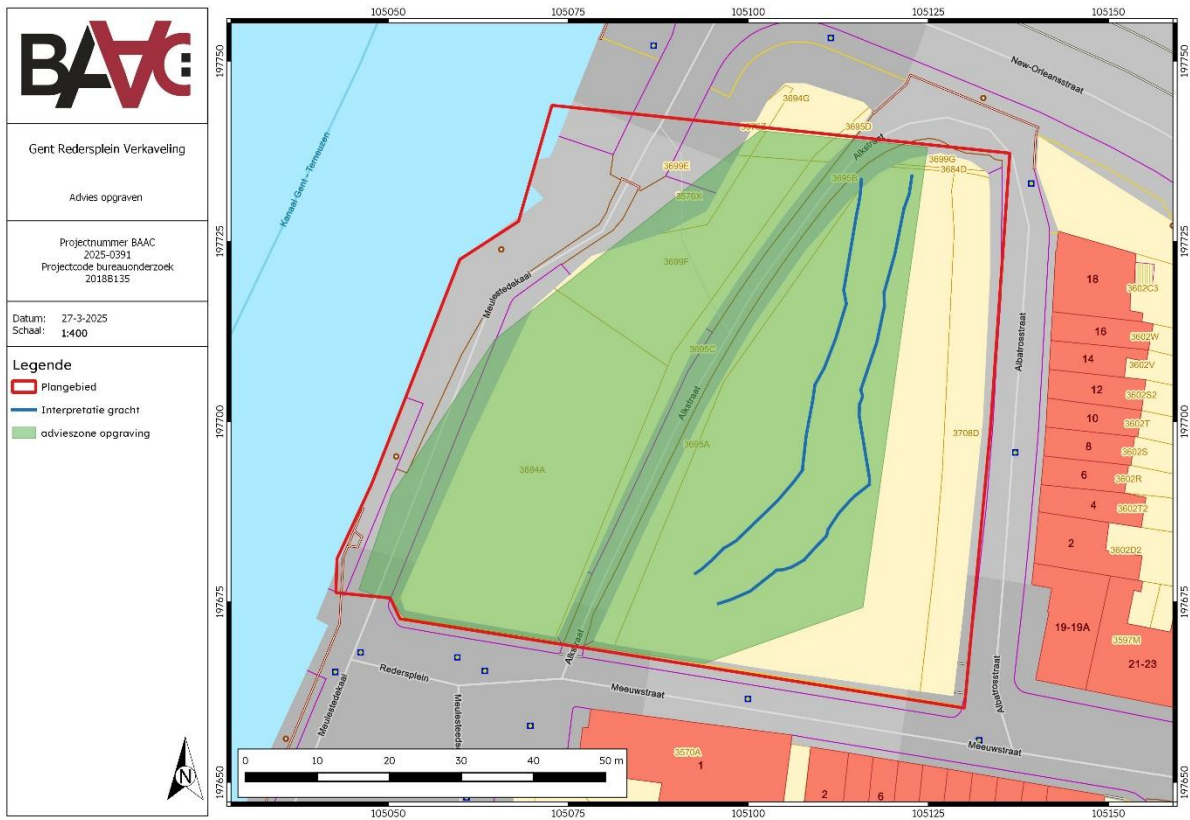
Echter zal niet het volledige plangebied meegenomen worden in het vervolgadvis aangezien het veldonderzoek heeft aangetoond dat ten oosten van de brede gracht weinig tot geen relevante sporen aanwezig waren en er bovendien sprak was van een hoge mate van verstoring. In de zone van de voormalige bebouwing langs de Albatrosstraat bleek danig geroerd.

De zone tussen de vermeende verdedigingsgracht in het oosten en de oude Sassevaart in het westen zal verder onderzocht moeten worden. In het westen van het plangebied kan de advieszone namelijk worden begrensd door de loop van de in 1826 gedempte Sasse-vaart. In twee werkputten werden vermoedelijk delen van de oude kademuur aangetroffen.

Voor de uit te voeren archeologische opgraving wordt één aaneengesloten zone afgebakend (zie Plan 1), met in totaal een oppervlakte van ca. 3820m². Deze zone dient tot op het niveau van de moederbodem onderzocht te worden.



Plan 1: Advieskaart voor opgraven op de Atlas der Buurtwegen.



Plan 2: Advieszone opgraven op GRB.

3.3 Wetenschappelijke doelstelling en onderzoeksvragen

3.3.1 Wetenschappelijke doelstelling

De resultaten van een opgraving kunnen meer inzicht verschaffen in de geschiedenis van het plangebied als onderdeel van Meulestede, een eeuwenoude buitenwijk van de stad Gent, die reeds in de late middeleeuwen in historische bronnen wordt vermeld. Aangezien er tot op heden nog nauwelijks archeologische onderzoek is uitgevoerd in deze buitenwijk zal elke nieuw informatie nieuwe inzichten bieden. In eerste instantie is het doel een inzicht te krijgen op de terreinevolutie. Hoe en wanneer is deze zone in gebruik genomen. Daarnaast poogt de opgraving een beeld te krijgen van de karakteristieke activiteiten in. Een opgraving kan daarnaast nog steeds nieuwe informatie aan het licht brengen, bestaande zekerheden bevestigen of ontcrachten of nieuwe feiten aanbrengen. Deze nieuwe feiten kunnen dan weer de aanzet vormen voor verder wetenschappelijk onderzoek met betrekking tot deze site. Deze wetenschappelijke doelstelling wordt verder genuanceerd in de onderzoeksvragen

3.3.2 Onderzoeksvragen

Sporen en structuren

- Wat is de aard, omvang, datering, en conservatie van de aangetroffen archeologische resten?
- Kunnen gebruiksfases van het terrein herkend worden?
- Wat is de onderlinge samenhang tussen de sporen en structuren?
- Wat is de relatie tussen de aangetroffen resten en de historische/iconografische bronnen?
- Welke specifieke activiteiten hebben in het onderzoeksgebied plaatsgevonden? Wat zijn de materiële aanwijzingen hiervoor? Passen deze in de historische context van de locatie?
- Levert het organische en anorganische vondstmateriaal nieuwe inzichten over de ontstaans- en bewoningsgeschiedenis van de site, eventueel ook over de materiële cultuur?
- Uit welke periode dateren de vondsten? Kan er een functionele interpretatie aan gegeven worden?
- Wat is de datering en samenstelling van de aangetroffen ophogingslagen?
- Zijn waardevolle archeologische resten aanwezig in de bedding of op de oever van de Sassevaart? Kaai of versterkingsstructuren?
- Zijn er bewijzen voor planmatige ophoging in de late middeleeuwen?
- Zijn er aanwijzingen voor de inhoudelijke invulling van de bewoning in de late middeleeuwen?
- Werden er sporen of structuren aangetroffen die wijzen op een ambachtelijke invulling?
- Zijn er naast de gracht andere sporen en/of vondsten die aan het militair kampement kunnen worden toegeschreven?
- Zeggen de vondsten en monsters doorheen de verschillende fases iets over de sociaaleconomische status van dit deel van Meulestede?

Aanbevelingen

- Welke onderzoeken zijn in de toekomst nog mogelijk en wenselijk, op basis van het uitgevoerde assessment van het vondstenmateriaal?
- Welke conserveringsmaatregelen moeten genomen worden om een goede bewaring en toekomstig onderzoek te garanderen?

Vondsten

- Tot welke vondstcategorieën behoren de vondsten? Wat is de vondstdichtheid? Wat is de conserveringsgraad?
- Welke typologische ontwikkelingen maakte het aardewerk in de aangetroffen fasen? In hoeverre zijn (chrono)typologieën met betrekken tot aardewerk en andere materiaalcategorieën uit aangrenzende sites toepasbaar? Welke overeenkomsten en welke verschillen zijn er aanwijsbaar?
- Welke onderzoeken zijn in de toekomst nog mogelijk en wenselijk, op basis van het uitgevoerde assessment van het vondstenmateriaal?

3.4 Onderzoeksstrategie, -methode en -technieken

De archeologische opgraving kan best zo goed mogelijk ingepast worden in het totaalproject van de geplande ontwikkeling. De uiteindelijke uitvoering dient vanzelfsprekend te gebeuren in overeenstemming met de initiatiefnemer. De uitvoering en organisatie van het archeologisch veldwerk ligt wel in de handen van de veldwerkleider.

Vooraleer de opgraving kan aanvangen, dient een overlegmoment gepland te worden tussen de uitvoerder van de geplande civieltechnische werkzaamheden en de uitvoerder van het archeologisch onderzoek. Tijdens dit overlegmoment wordt de concrete praktische en logistieke invulling van het archeologisch onderzoek besproken. Er worden ook concrete afspraken gemaakt over bijvoorbeeld:

- Hoe de bouwput concreet uitgegraven zal worden;
- Wie de kraan levert, de stockage en afvoer van de grond regelt;
- Hoe de communicatie met de pers wordt aangepakt;
- De plaatsing grondwater verlagende systemen voor de eigenlijke opgraving (bronbemaling).
- Bouwputbeschoeiingen die voorzien zijn in het kader van de parkeerkelder, kunnen geplaatst worden zonder archeologisch onderzoek. Hierbij dient de versterking wel tot een minimum beperkt te worden.

Van zodra deze gegevens bekend zijn, kan een concrete inschatting gemaakt worden van de duur van het veldwerk en de kostprijs van het archeologisch onderzoek.

Onderzoeksstrategie en -methode

De op te graven zone wordt beschouwd als een *opgraving van sites met complexe verticale stratigrafie*. De afgebakende zone omvat volledig te onderzoeken opgravingsputten. Voor de uitvoer van het veldwerk wordt uitgegaan van de methode zoals voorgeschreven in dit programma van maatregelen en de Code Goede Praktijk.

In de volgende paragrafen worden de geldende onderzoekstrategie, -methode en -technieken toegelicht. De locatie van de betreffende ingrepen werd reeds toegelicht in 3.2 Afbakening opgraving.

Organisatie veldwerk

Het veldwerk wordt dermate georganiseerd dat er efficiënt en wetenschappelijk verantwoord wordt opgegraven. Er wordt gestreefd naar een maximale afstemming van graafwerk en grondverzet enerzijds en opgravingsploeg(en) anderzijds. Opengelegde opgravingsvlakken mogen niet betreden worden met de kraan en/of ander zwaar materieel. De graafmachine die gebruikt wordt voor het aanleggen van de werkputten en opgravingsvlakken is van een type dat toelaat zowel de horizontale vlakken aan te leggen als de stratigrafie te volgen en dat geen schade toebrengt aan de aangetroffen sporen. De graafbak heeft geen tanden.

Werkputten en archeologische niveaus

Het aantal werkputten en de inplanting ervan dient te gebeuren naar inzicht van de veldwerkleider. Wel moet zeker aandacht worden gegeven aan een degelijke profielregistratie. De omvang van iedere werkput is dusdanig dat er een goed ruimtelijk inzicht is, en de inplanting zo dat alle plannen naadloos aansluiten of overlappen. De omvang van de werkputten laat toe om een overzicht van sporen, spoorcombinaties en archeologische structuren te bekomen, zonder deze te lang aan degradatie bloot te stellen. Er moeten maatregelen genomen worden tegen overlast door regen of grondwater, die niet schadelijk zijn voor het bodemarchief. Er wordt aangeraden om per werkput een zo groot mogelijke oppervlakte in een enkele beweging bloot te leggen. Op deze manier kunnen de interne relaties tussen afzonderlijke sporen zichtbaar gemaakt worden. Doch moet bij het bepalen van de oppervlakte van de werkputten gekozen worden voor een dergelijke omvang dat ze niet té groot worden en de sporen te lang onderworpen zijn aan degradatie door mogelijke regen, droogte of vorst.

De afgraving tot het eerste opgravingsvlak gebeurt machinaal. De overige verdiepingen gebeuren handmatig, behalve het verwijderen van puinpakketten en uniforme ophogingslagen. Omvangrijke sporen worden slechts gecoupeerd of in diepteniveaus opgegraven tot op het volgende vlak, en pas verder gecoupeerd of in diepteniveaus opgegraven na het aanleggen en registreren van dat volgende vlak.

De opgravingsputten worden aangelegd met een opgravingsvlak per archeologisch relevant niveau om een zicht te krijgen op de verticale stratigrafische en horizontale opbouw van het archeologisch bestand. De diepte van de aan te leggen vlakken wordt bepaald tijdens het veldwerk zelf door de veldwerkleider. Na het opgraven van elk vlak wordt geverifieerd, op basis van de vaststellingen uit de putwanden en door middel van lokale verdiepingen van het opgravingsvlak, of er zich dieperliggende niveaus met archeologische sporen of vondsten voordoen. In voorkomend geval wordt een nieuw opgravingsvlak aangelegd en onderzocht. Indien de diepte van de opgravingsput de natuurlijke ondergrond in stratigrafisch primaire positie niet bereikt, worden per proefput enkele boringen of sonderingen tot in de natuurlijke ondergrond in stratigrafisch primaire positie geplaatst om de stratigrafie in kaart te brengen.

Profielregistratie

Van de opgravingsputten wordt in de regel de volledige stratigrafische sequentie onderzocht. De profielen worden opgeschoond voor zover de veiligheid en stabiliteit dit toelaten, gefotografeerd (voorzien van profielnummer, sleufnummer, noordpijl en schaallat), ingetekend op schaal 1:20 en beschreven. Desgewenst worden bijkomende maatregelen genomen om de veiligheid en stabiliteit te verzekeren. Bij elk profiel wordt de absolute hoogte van het maaiveld genomen en op plan aangebracht. Indien er sprake is van meerdere

potentiële archeologische niveaus, wordt elk niveau apart gewaardeerd. Wanneer archeologisch relevante sporen worden aangetroffen, worden deze gedocumenteerd volgens de methoden opgelegd in de Code Goede Praktijk. Indien een spoor zich tegen de putwand bevindt, wordt het werkputprofiel opgeschoond om de relatie tussen het spoor en de bodemhorizonten te registreren.

Spoorregistratie

Er wordt dagelijks voorzien in een volledige opmeting van werkputten en sporen. Dit betekent dat een recent en aangevuld grondplan beschikbaar is, dat op elk moment aangeleverd kan worden. Omvangrijke sporen worden slechts gecoupeerd of in diepteniveaus opgegraven tot op het volgende vlak, en pas verder gecoupeerd of in diepteniveaus opgegraven na het aanleggen en registreren van dat volgende vlak. Bij het aanleggen van diepere opgravingsvlakken worden geen sporen uit het hoger liggende vlak ongedocumenteerd weggegraven. Gebouwde archeologische structuren worden niet uitgebroken tenzij dit noodzakelijk is voor het verder onderzoek.

Vondsten

Vondsten worden gescheiden ingezameld per spoor en per vondstcategorie. Bij het met de hand inzamelen van vondsten wordt compleetheid nagestreefd. Een uitzondering op de regel dat alle vondsten worden ingezameld, met name door het niet inzamelen of selectief inzamelen van bepaalde vondsten of vondstcategorieën, kan gemaakt worden op basis van de vondstendensiteit of -aard, en de vraagstellingen uit de bekrachtigde archeologienota, de bekrachtigde nota, de toelating, of de voorwaarden bij deze drie. Ingezamelde vondsten worden nooit op het terrein achtergelaten.

Metaaldetectie

Elk aangelegd vlak wordt met een metaaldetector geprospecteerd, zodat vondsten gelokaliseerd worden voordat zij tevoorschijn komen. Het gebruikte apparaat beschikt over een functie voor metaaldiscriminatie en een functie om storende achtergrondsignalen te onderdrukken of filteren. Metaalvondsten die zich in sporen bevinden, worden ingezameld bij het couperen of uitgraven van het spoor. Vondsten die ingezameld worden bij het aanleggen van het vlak en die niet aan een spoor toegeschreven kunnen worden, worden op het vlakplan aangeduid met hun vondstnummer. Specifieke sporen, sporencombinaties en archeologische structuren

Gebouwde archeologische structuren

Zie bepalingen CGP 15.8.1. Gebouwde archeologische structuren, zowel in geologisch als in biologisch materiaal, worden op dusdanige wijze onderzocht en geregistreerd dat constructie, fasering, materiaalgebruik, afwerking en bouwtechniek duidelijk zijn. Wanneer nuttig worden stalen voor natuurwetenschappelijke analyse genomen. Deze houden rekening met de onderscheiden constructiefases en worden aangeduid op het plan of aanzichttekening van de constructiefase.

Waardevolle vloerniveaus

Elk vloerniveau wordt in detail gedocumenteerd in functie van gebruikssporen en resten van er op of in gebouwde constructies (binnenmuren, doorgangen, negatieve sporen, ...). Vloeren worden in hun geheel gefotografeerd, gesteund op fotogrammetrische reconstructietechnieken. Bij een vloer met een bepaald patroon worden detailfoto's genomen met schaalat. Een vloer met decoratieve tegels dient in detail te worden ingetekend en

gefotografeerd. Deze tegels (ook de niet-decoratieve wanneer ze deel uitmaken van de decoratieve vloer) moeten gerecupereerd worden en krijgen een nummer dat op het detailplan wordt aangeduid. Bij de recuperatie van de tegels worden de nodige conservatiemaatregelen in acht genomen. Alle eco- en artefacten in een opmaaklaag worden ingezameld. Andere archeologische sporen en structuren worden volgens de richtlijnen van de C.G.P. geregistreerd en gedocumenteerd.

Waterputten, beerputten en diepe afvalputten

Bij het aantreffen van waterputten, beerputten en diepe afvalputten wordt bijzondere aandacht besteed aan de monsternamen voor natuurwetenschappelijk onderzoek en dateringsonderzoek. Bij het couperen van waterputten wordt er zorg voor gedragen dat de volledige waterput met insteekkuil wordt gecoupeerd, rekening houdend met de wetgeving inzake veiligheid. Bij het couperen van beerputten wordt de coupe op de kleinst mogelijke werkbare oppervlakte gezet opdat men de verschillende lagen goed kan onderscheiden en apart kan volgen. Indien deze structuren dieper gaan dan de grondwatertafel dient een bemaling geplaatst te worden om deze te kunnen onderzoeken.

Verwerking en rapportage

Voor de verwerking, assessment van de resultaten en rapportage voor het Archeologierapport en uiteindelijke Eindverslag wordt minimaal de veldwerkleider en de assistent-archeoloog ingezet. De aardkundige neemt hierbij eventueel het bodemgedeelte op zich. Het tijdsbestek nodig voor waardering en analyse van de natuurwetenschappelijke onderzoeken zijn afhankelijk van de planning van het uitvoerend labo.

Natuurwetenschappelijk onderzoek

Binnen de voorgestelde opgraving dient ook aandacht te gaan naar het natuurwetenschappelijke verhaal. Deze onderzoeksstrategie omvat daarom tevens een voorstel voor staalname voor natuurwetenschappelijk onderzoek. Gezien de ligging binnen de historische stadskern is de kans op vondstrijke contexten of specifieke sporen en structuren niet onbestaand.

De veldwerkleider beslist op welke manier de staalname wordt aangepakt en of het nodig is hierbij een natuurwetenschapper te betrekken, rekening houdend met het beantwoorden van de onderzoeksvragen. Hoofdstuk 20 in de Code van de Goede Praktijk bespreekt uitvoerig het natuurwetenschappelijke onderzoek bij opgravingen. Voor bemonsteringsstrategie wordt verwezen naar hoofdstuk 20.3 van de Code van Goede Praktijk.

Ook het assessment van de staalnames gebeurt volgens de Code van Goede Praktijk. De relevante stalen worden bepaald na advies van de gespecialiseerde laboratoria, rekening houdend met het beantwoorden van de onderzoeksvragen.

Randvoorwaarden

Het Programma van Maatregelen waarborgt een gedegen omgang met het waardevol archeologisch erfgoed binnen het onderzoeksterrein. Elke bodemingreep voor de uitvoer van archeologisch onderzoek voorgeschreven in het Programma van Maatregelen of buiten hierboven vastgestelde maatregelen worden gezien als een inbreuk tegen het Onroerenderfgoeddecreet. Elke overtreding tegen het onroerend erfgoed wordt gesanctioneerd volgens Art. 11.2.1 – Art. 11.2.6 van het Onroerenderfgoeddecreet.

Indien bij het veldwerk van de voorgestelde methode wordt afgeweken, op basis van de bekomen inzichten tijdens de uitvoering van het onderzoek, wordt dit beschreven en verantwoord in de rapportering. Zeker voor de zuidelijke zone is de kans groot dat niet tot op de gewenste diepte kan worden opgegraven, om hogervermelde redenen.

3.5 Technische kaders opgraving

Raming veldwerk en uitwerking

Onderstaande raming betreft een indicatieve inschatting op basis van de huidige gekende gegevens en heeft als doel de initiatiefnemer inzicht te geven in de doorlooptijd en financiële impact van het geadviseerde onderzoek. Deze raming is geen officiële offerte.

De duur van de opgraving (veldwerkfase) wordt geraamd op ca. 180 mensdagen. Hierbij wordt het aanleggen, documenteren en afwerken van de opgravingszones gerekend. De duur van het veldwerk kan altijd variëren afhankelijk van bijvoorbeeld de weersomstandigheden, aard en hoeveelheid aan sporen en strategische keuzes die gemaakt worden tijdens de uitvoering.

Voor de uitwerking van de opgravingsresultaten (opmaak grondplannen, vondstverwerking, ...) en de opmaak van het Archeologierapport en Eindverslag worden ca. 100 mensdagen gerekend. In deze tijdsinschatting voor de uitwerking wordt echter geen rekening gehouden met de uitvoering van het natuurwetenschappelijk onderzoek dat, afhankelijk van de aard en hoeveelheid analyses, sterk kan variëren. Aangezien ook de prijzen van het natuurwetenschappelijk onderzoek sterk kunnen verschillen en aangezien er voorafgaand aan het terreinonderzoek niet kan worden bepaald welke stalen zullen worden genomen en/of welke en hoeveel vondsten zullen worden aangetroffen die enige conservatie nodig hebben, wordt voorgesteld om een bedrag van €30.000 te voorzien. Het bepalen van de noodzaak van het aanwenden van dit budget gebeurt na uitvoering van het veldwerk en in functie van de onderzoeksvragen.

Expliciet niet inbegrepen in deze raming zijn de werfvoorzieningen (keet, toilet, container, afsluiting, ..), het machinaal grondverzet en de kosten voor eventuele grondwater verlagende maatregelen.

Personeelseisen

Het team dat verantwoordelijk is voor de uitvoering van het archeologisch onderzoek dient te bestaan uit een erkend archeoloog die als veldwerkleider optreedt. Deze persoon beschikt over minstens 240 werkdagen opgravingservaring, waarvan minstens 120 werkdagen op middeleeuwse sites en nieuwe tijd met een complexe verticale stratigrafie. Indien de erkend archeoloog niet aanwezig is in het veld, dient een veldwerkleider met dezelfde competenties continu aanwezig te zijn en diens taken over te nemen.

De erkende archeoloog en/of veldwerkleider heeft de autoriteit over de uitvoering van het gehele project en staat in voor onder meer de meldingen van de aanvang van opgraving, het indienen van het archeologierapport en het eindverslag, het beheren van archeologische ensembles tijdens het onderzoek en het overdragen van archeologische ensembles aan het einde van het onderzoek. Elke activiteit die ontplooid wordt in het kader van een archeologisch onderzoek door de erkende archeoloog, zijn werknemers of medewerkers, of zijn onderaannemers tijdens dienstverband valt onder de eindverantwoordelijkheid van de

erkende archeoloog. Hij is aansprakelijk voor het goede verloop van het onderzoek en het naleven van de decretale bepalingen en de bepalingen uit de Code van Goede Praktijk.

De erkende archeoloog (als natuurlijk persoon) bepaalt de strategie van het archeologisch onderzoek dat onder zijn autoriteit wordt uitgevoerd en valideert de op te leveren producten. Indien de erkende archeoloog zelf of binnen zijn organisatie niet beschikt over bepaalde specialistische expertise en dit onderzoek uitbesteedt, maakt hij de opdrachtschrijving hiervoor dusdanig op dat de uitvoering verloopt conform de bepalingen uit de Code van Goede Praktijk. De veldwerkleider draagt de dagelijkse leiding van het archeologisch onderzoek, brengt de voorziene onderzoeksstrategie ten uitvoer en behoudt de controle over de werkzaamheden.

De veldwerkleider wordt bijgestaan door minstens één assistent archeoloog die beschikt over het diploma zoals omschreven in het archeologiebesluit en beschikt minstens over 120 werkdagen opgravingservaring, waarvan minstens 60 werkdagen op middeleeuwse sites en nieuwe tijd met een complexe stratigrafie. De assistent archeoloog vervult uitvoerende taken, op aansturen van de veldwerkleider, en staat de veldwerkleider bij in zijn taken.

Naast de assistent-archeoloog dienen nog minstens twee veldmedewerkers zonder specifieke vereisten het team bij te staan.

Naast de archeologen kan het team worden bijgestaan door een aardkundige. Hoofdstuk 21 uit de Code Goede Praktijk bespreekt de inzet van een aardkundige bij opgravingen. Natuurwetenschappers, geofysici en materiaaldeskundigen worden alleen aangewend op vraag van de erkend archeoloog die het nodig acht op basis van de gegevens die vergaard worden tijdens de archeologische opgraving. Indien er menselijke resten worden aangetroffen, alhoewel de kans eerder minimaal is, wordt het onderzoek hiernaar gecoördineerd door een fysisch antropoloog.

Voor de verwerking, assessment van de resultaten en rapportage wordt minimaal de veldwerkleider en de assistent-archeoloog ingezet. De aardkundige neemt hierbij eventueel het bodemgedeelte op zich. Het tijdsbestek nodig voor waardering en analyse van de natuurwetenschappelijke onderzoeken zijn afhankelijk van de planning van het uitvoerend labo. Natuurwetenschappers, geofysici en materiaaldeskundigen worden alleen aangewend op vraag van de erkend archeoloog die het nodig acht op basis van de gegevens die vergaard worden tijdens de archeologische opgraving.

Wetenschappelijke begeleiding: Voor de begeleiding van de opdracht zal veldwerkleider zich laten ondersteunen door één of meerdere specialisten en regiodeskundigen van de Stadsarcheologische Dienst van de stad Gent, die hem bijstaan bij de uitvoering van de opgraving. Deze specialist beschikt over een aantoonbare en ruime ervaring met stadskernarcheologie. Indien de uitvoerder niet of onvoldoende over deze expertise beschikt binnen de eigen organisatie, zal hij hiervoor een externe specialist aantrekken.

Indien tijdens de opgraving blijkt dat de expertise die de veldwerkleider voorzien heeft onvoldoende is, kan Onroerend Erfgoed Oost-Vlaanderen bijkomende expertise eisen, zonder dat de uitvoerder dit kan inroepen als meerwerk. De wetenschappelijke begeleiding kan aanbevelingen formuleren inzake methodiek of opgravingsstrategie aan Onroerend Erfgoed Oost-Vlaanderen en de veldwerkleider. Indien de erfgoedconsulent van Onroerend Erfgoed akkoord gaat met de geformuleerde aanbevelingen dient de veldwerkleider deze ter harte te nemen.

3.6 Deponeren van het archeologisch ensemble

Vergaarde data en vondsten, het archeologisch ensemble, blijven te allen tijde eigendom van de opdrachtgever. Na onderzoek kan dit ensemble opgenomen worden door een erkend erfgoeddepot, in dit geval Het regionaal onroerend erfgoed De Zwarte Doos in Gent, dit in overeenkomst met de opdrachtgever.

3.7 Beoordelingscriteria onderzoeksdoelstellingen

Het onderzoeksdoel kan als bereikt beschouwd worden indien op alle hoger geformuleerde onderzoeksvragen een relevant antwoord kan worden gegeven.

Indien bij het veldwerk van de voorgestelde methode wordt afgeweken, op basis van de bekomen inzichten tijdens de uitvoering van het onderzoek, wordt dit beschreven en verantwoord in de rapportering. Indien de aanpak dient te worden aangepast tijdens het veldwerk, dienen alle betrokken partijen hiervan op de hoogte te worden gebracht.

4 Lijsten

4.1 Plannenlijst

Plan 1: Advieskaart voor opgraven op de Atlas der Buurtwegen.	5
Plan 2: Advieszone opgraven op GRB.	5